



Området faller forskningsmässigt någonstans emellan pediatrik, sociologi, socialantropologi och socialmedicin. Frånvaro av någon form av sakmaterial i diskussionen om studentfesterna anses vara till nackdel för en diskussion bland föräldrar och lärare och mellan lärare, föräldrar och ungdomar. Det bestämdes att frågor av värderande art inte skulle ingå och enkäten naturligtvis skulle besvaras anonymt. Den gjordes i maj -82 dvs när studentfesterna var planerade men ännu inte annat än undantagsvis genomförda. De frågor som ställdes var:

- 1) Har Du egen studentfest?                      Ja      Nej
- 2) Om ja, har Du Din studentfest tillsammans med någon/några andra?  
Om ja – med hur många?
- 3) Hur många studentfester går Du på i vår?
- 4) Ungefär hur mycket lägger Du ned på studentfester?

*OBS!* Räkna inte med ev egen fest.

Enkäten distribuerades samtidigt till 10 avgångsklasser.

De mått som här togs fram var antalet fester som elever rapporterar sig ha planerat att delta i. När det gäller antal så är det inte säkert att alla fester blir av. Om vi har tio elever och nio av dem ordnar var sin fest men bara deltar i den medan den tionde eleven ordnar en egen fest men deltar i alla de andras blir antalet rapporterade fester 9+10=19, alltså ett mått på individuellt deltagande i fester. Däremot är antalet fester bara tio. Å andra sidan är det individuella deltagandet ett bättre mått när det gäller hur festandet skulle kunna påverka skolarbetet.

## Resultat

Deltagandet i enkäten blir högre än förväntat, bortfallet var bara 15 % (36 elever) räknat på eleverna i klasserna under vårterminen 1982. Bortfallet fördelade sig dock från inget alls i två klasser till 35 % (8 av 23) i en klass.

Endast ett svar bortsorterades som orimligt, nämligen det med alternativet 100 fester.

Återstod att bearbeta svar från 205 elever.

En egen studentfest hade 89 av 203 (44 %) angivit. På frågan om man hade studentfest tillsammans

med andra svarade 78 av 205 (38 %), 19 elever delade med 3, 32 med 2 och 27 med 3 eller flera.

Det är uppenbarligen vanligt att man slår ihop sin studentfest med andra. Rationaliseringsvinster finns säkert i bakgrunden samt det roliga att dela efter principen delat nöje, dubbelt nöje.

Hur många fester man går på visar sig i *tabell I*.

*Tabell I    Antalet fester*

| Antal fester | Antal elever |
|--------------|--------------|
| 0            | 13           |
| 1–2          | 18           |
| 3–5          | 40           |
| 6–9          | 54           |
| 10–14        | 44           |
| 15–19        | 31           |
| ≤20          | 5            |

Medelantalet fester per elev skilde sig betydligt mellan de olika klasserna där också kostnaderna redovisas. Detta framgår av *tabell II*.

*Tabell II    Medelantalet fester per elev och kostnader uppdelat på klasser*

| Klass | Medelantal fester/elev | Genomsnittlig kostnad/elev (kr) | Genomsnittlig kostnad/fest (kr) |
|-------|------------------------|---------------------------------|---------------------------------|
| EK2A  | 3,0                    | 354                             | 118                             |
| EK2B  | 3,0                    | 300                             | 100                             |
| SO2   | 6,0                    | 560                             | 93                              |
| E3C   | 8,0                    | 554                             | 69                              |
| HS3B  | 8,2                    | 598                             | 80                              |
| HS3C  | 8,6                    | 667                             | 78                              |
| E3A   | 8,9                    | 701                             | 79                              |
| E3B   | 10,3                   | 545                             | 53                              |
| HS3A  | 13,7                   | 841                             | 61                              |
| N3    | 14,1                   | 672                             | 48                              |

I de bägge EK-klasserna var det bara 3 fester i genomsnitt per elev, medan det i N3 var 14,1 fester per elev. Det är alltså en avsevärd spridning av festintensiteten mellan de olika klasserna liksom på uppgivna kostnader. Antalet fester varierar starkt mellan eleverna. 13 elever (6 %) har inte uppgivit någon studentfest alls men 2 elever har uppgivit 21 fester och 3 elever har uppgivit 20 fester.

Det är alltså en avsevärd snedfördelning av festerna och elevernas hypotes "så gör alla" håller alltså inte.

En kumulativ tabell ger vid handen att 2,1 % av eleverna står för 19,1 % av festerna. 15 % av eleverna står för 51 % av festerna och 48 % står för 90 % av festerna.

Det är alltså en avsevärd snedfördelning av festerna och elevernas hypotes "så gör alla" håller alltså inte. Det sociala trycket att ta del i festandet är sannolikt också stort, även om det inte ingått i den här studien att mäta detta.

Vi frågade oss också hur mycket pengar man lade ner på festerna (*Tabell III*). Det visar sig att man har en mycket stor spridning på den ekonomiska satsningen.

Tabell III Kostnader för fester fördelat på elever

| Kronor      | Antal | %   |
|-------------|-------|-----|
| 0           | 16    | 8   |
| 1– 99       | 4     | 2   |
| 100– 299    | 28    | 14  |
| 300– 499    | 37    | 18  |
| 500– 699    | 54    | 27  |
| 700– 999    | 37    | 18  |
| 1 000–1 999 | 6     | 3   |
| >2 000      | 1     | —   |
|             | 205   | 100 |

Genomsnittligt lade varje elev som deltog i fester ner 591,9 kronor och ett genomsnittligt antal fester i hela gruppen var 8,8. Kostnaden per fest blir alltså 67,26 kronor. (I dessa beräkningar har inte inklude-

rats de elever som inte angivet några studentfester). Det betyder att totalt sett har de 205 eleverna givit ut  $205 \times 580 = 118\,900$  kronor.

Spridningen på klasser för kostnaderna är stor, vilket också framgår av tabell II. Observera här att klassen med det allra flesta antalet studentfester, N3 (14,1 fester per elev) inte hade den högsta kostnaden per elev utan den låg i stort sett på samma storleksordning som för en klass som hade 5,5 fester mindre per elev. Kan t o m vissa stordriftvinster finnas här.

## Diskussion

Några huvudslutsatser anser jag kan dras av den här studien. Studentfestandet är genomsnittligt tämligen omfattande, men en stor spridning finns både mellan klasser och individer. Få står utanför. Förhållandevis stora summor är i omlopp. De som här har mätts i enkäten är de som eleverna själva har uppgivit, det finns dock en hel del bakgrundskostnader som inte kommer med. En del av pengarna kommer från eleverna själva men en viss del är indirekta eller direkta föräldrasubventioner. För en inte så liten del – 64 av de 205 – deltar man i inte mindre än 10 fester under ett par veckors period samtidigt med skolarbetet. Det är troligt att skolarbetet påverkas. Validiteten av uppgifterna har inte kunnat testas på annat sätt än att rektorn som är väl förtrogen med sin skola tyckte att siffrorna förefaller rimliga med hänsyn till hans uppfattning om festandets omfattning. Siffrorna har också visats för ett mindre antal elever som tyckt att resultatet har varit i stort sett korrekt.

Det är min förhoppning att den här undersökningen kan leda till en fortsatt diskussion mellan elever, lärare och föräldrar om studentfesterna.